

Desinformation og krisekommunikation: Hvad er truslen, og hvordan kan MSSB spille en rolle?

Samfundssikkerhed under opbrud

Formålet med artiklen er at beskrive truslen særligt fra desinformation mod Danmark med udgangspunkt i offentlige efterretningsvurderinger og de eksisterende initiativer til imødegåelse. Artiklen kommer med en begrebsafklaring og beskriver en række nye eksempler på desinformationshistorier med Danmark som omdrejningspunkt. Artiklen diskuterer overvejelser og dilemmaer i forhold til krise- og beredskabskommunikation i en sikkerhedspolitisk urolig tid med hybride trusler som en del af den daglige nyhedsstrøm. Tidligere har de danske myndig-

heder været tilbageholdende med at tale om kriser for ikke at skabe (unødigt) uro i befolkningen. På den måde markerer Beredskabsstyrelsens pjece 'Forberedt på kriser' fra 2024 et skifte, hvilket også vil blive diskuteret. Ministeriet for Samfundssikkerhed og Beredskab (MSSB) har på nuværende tidspunkt en eksplicit beskrevet rolle i forhold til krise- og beredskabskommunikation og en mindre klart defineret rolle i forhold til imødegåelse af desinformation. Artiklen diskuterer derfor også, hvilken rolle ministeriet ville kunne indtage i den forbindelse.

Kommunikation er et væsentligt element i enhver krise. Er kommunikationen klar og tydelig, kan det hjælpe til at mitigere krisen. Er den mangelfuld eller fraværende, kan det forstørre krisen. Endelig kan aktører udnytte kriser til at sprede desinformation eller på anden måde forsøge at skabe uro. Klar og tydelig kommunikation kan dermed også bidrage til samfundets samlede robusthed, da det mindsker usikkerhed og efterlader mindre plads til spekulation, rygter og falske historier i befolkningen. Derfor er der også en sammenhæng mellem imødegåelse af desinformation og krisekommunikation.

Ministeriet for Samfundssikkerhed og Beredskab (MSSB) har jf. sin egen hjemmeside blandt andet til opgave "at kommunikere til hhv. myndigheder, virksomheder og befolkning" (<https://mssb.dk/ministeriet/>). Spørgsmålet er så, hvad det betyder, når det gælder imødegåelse af påvirkningstrusler og krisekommunikation. MSSB er endnu ungt, og ministeriets rolle i forhold til imødegåelse af påvirkningstrusler og krisekommunikation kan selvsagt udvikle sig. Artiklen vil derfor se på, hvordan påvirkningstruslen ser ud i en dansk kontekst, og hvad Danmark allerede gør for imødegåelse af påvirkning. På det grundlag vil artiklen diskutere, hvilken rolle det nye ministerium kunne indtage.

JEANETTE SERRITZLEV

Militæranalytiker,
Forsvarsakademiet,
jese@fak.dk

Påvirkningstruslen: Hvad dækker begreberne?

Desinformation og misinformation anvendes til tider som synonymmer, men begreberne dækker over forskellige fænomener. Begrebet desinformation dækker over udbredelsen af helt eller delvis falsk information, som afsenderen spreder med henblik på at opnå en bestemt effekt. Afsenderen er altså klar over, at informationen er falsk. Begrebet misinformation dækker over udbredelsen af forkert information, som afsenderen selv tror er korrekt. Her er afsenderen altså ikke klar over, at informationen er falsk (Serritzlev, 2023: 82). Et tredje begreb af malinformation, som er information, der deles med henblik på at skade andre. Det gælder f.eks. hadtale og chikane. (TjekDet, 2021).

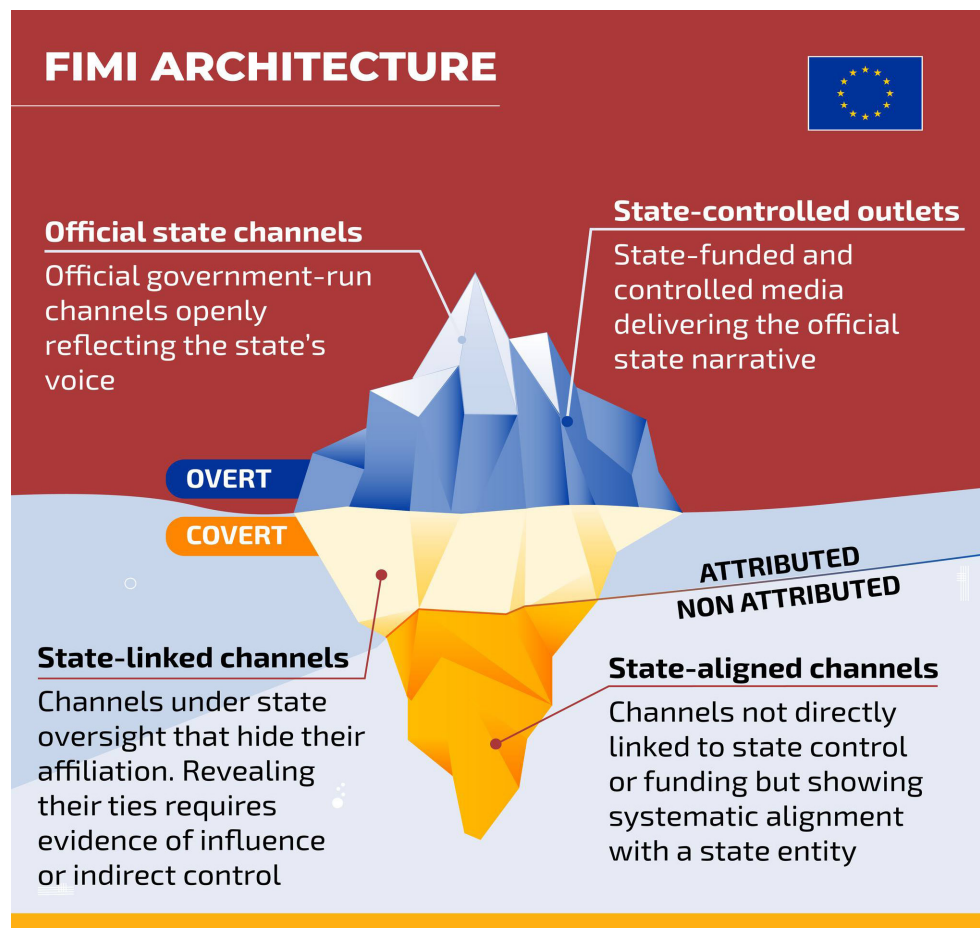

Begrebet desinformation dækker over udbredelsen af helt eller delvis falsk information, som afsenderen spreder med henblik på at opnå en bestemt effekt. Begrebet misinformation dækker over udbredelsen af forkert information, som afsenderen selv tror er korrekt

Når vi taler fremmed påvirkning, er det primært desinformation, der er aktuelt. Dog kan desinformation blive videredelt af brugere 'i god tro', og dermed kan man sige, at det bliver 'hvidvasket' til misinformation. Ligeledes kan statsligt orkestrerede chikanekampagner, f.eks. rettet mod oppositionspolitikere eller journalister, være tættere på definitionen af malinformation.

I EU-regi arbejder man med forkortelsen "FIMI": Foreign Information Manipulation & Interference, altså Fremmed informationsmanipulering og -indblanding. I 'indblanding' ligger også et fokus på politiske processer, herunder valghandlinger. Dette paraplybegreb dækker således bredere end en snæver definition af f.eks. desinformation. EU's udenrigstjeneste, European External Action Service (EEAS), illustrerer det blandt andet med denne model:

Figur 1: Arkitekturen for fremmed informationsmanipulering og -indblanding.

Kilde: EEAS (2025b)

Som isbjergsmodellen viser, skelner EEAS mellem officielle statslige platforme og statskontrollerede platforme. I tilfældet Rusland kunne det første f.eks. være TASS, den russiske stats nyhedsbureau, men en statskontrolleret platform, kunne være RT (tidligere Russia Today). Begge typer er åbne, attri-buerbare platforme. Der er en klar afsender.

Under overfladen finder vi de statsaffilierede platforme, som er under statslig kontrol. Det kan eksempelvis være i regi af en russisk efterretningstjeneste, men hvor det ikke fremgår af platformen. Endelig er der platforme, hvis linje konsekvent er i overensstemmelse med regimets linje, men som det ikke har været muligt at attribuere (for nærmere gennemgang se: EEAS, 2025a).

Når artiklen anvender termen 'påvirkning', er det som en overordnet paraply, der dækker mange former for aktiviteter, både i det offentlige rum såsom diplomatiske udmeldinger, i det skjulte såsom undergravende virksomhed – og i et gråzonefelt derimellem. Påvirkning foregår nemlig over hele skalaen, både ved hjælp af lovlige og ulovlige midler. Ved at sprede desinformation, puste til konspirationsteorier eller slet og ret puste til en eksisterende debat ved at blande sig med falske konti på sociale medier. De forskellige aktiviteter kan

understøtte og dermed styrke hinanden. Derfor er påvirkning også et komplekst område; det skal repertoire af modforanstaltninger også være.

Påvirkningstruslen mod Danmark

Politiets Efterretningstjeneste og Forsvarets Efterretningstjeneste inddeler påvirkningskampagner i tre hovedtyper (Forsvarets Efterretningstjeneste, 2025):

- Lange kampagner, der fokuserer på gennemgående narrativer og temaer.
- Forberedte kampagner, der er planlagt i forhold til et konkret strategisk mål, eksempelvis en valghandling.
- Ad hoc-operationer, der udnytter en mulighed, der opstår, ved hurtig eksekvering af konkrete aktiviteter.

De forskellige hovedtyper kan understøtte hinanden, forstået på den måde at en ad hoc-operation f.eks. kan udnytte politisk uro eller utilfredshed i et land til at styrke en længevarende kampagne i landet og/eller en forberedt kampagne til at påvirke udfaldet af et valg.

Danmark er ifølge Forsvarets Efterretningstjeneste ikke et særskilt prioriteret mål for russisk desinformation (Forsvarets Efterretningstjeneste, 2024: 28). Det giver naturligvis sig selv, at Danmark ikke har samme strategiske interesse som større lande som Tyskland og Frankrig, men det betyder ikke, at Danmark går fri for desinformation og andre former for påvirkning. Ved valget til Europa-Parlamentet i juni 2024 vurderede Forsvarets Efterretningstjeneste og Politiets Efterretningstjeneste i en fælles vurdering, at der ikke havde været systematisk og koordineret påvirkning fra fremmede magter. "Vi ser løbende russiske forsøg på påvirkning af den danske befolkning, men i forbindelse med valget til Europa-Parlamentet har vi ikke set det," lød den lidt kryptiske melding fra chefen for kontraspionage i Politiets Efterretningstjeneste, Anders Henriksen, i forbindelse med vurderingen efter valget (Politiets Efterretningstjeneste, 2024).

Forsvarets Efterretningstjeneste skriver, at det sandsynligt, at "Rusland også vil inddrage Danmark, Færøerne og Grønland i sine påvirkningskampagner, der er rettet mod EU, NATO eller de vestlige lande i bredere forstand," ligesom det er sandsynligt, at truslen fra russiske påvirkningskampagner mod vestlige lande generelt vil stige yderligere (ibid.). Påvirkningstruslen mod Danmark kan både handle *om* eller være rettet *mod* Danmark. Altså om Danmark er mål for aktiviteterne eller omdrejningspunkt for dem. En historie fra 2017, der fik en del omtale i danske medier, handlede om, at Danmark åbnede statslegaliserede dyrebordeller. Det var en historie, der handlede *om* Danmark, men som ikke var rettet *mod* Danmark eller mod danskere som målgruppe. I stedet var formålet at bruge Danmark som skræmmeeksempel på et depraveret Europa (Serritzlev, 2023: 64 ff.).

De store russiske desinformationsnetværk Euromore og Pravda-netværket, der eksisterer på mange europæiske sprog, findes eksempelvis også i danske versioner (Serritzlev, 2024: 21). Hverken Euromore og Pravda-netværket er visuelt imponerende, og de fleste nyheder er kopieret andre steder fra. De danske udgaver er også sprogligt fejlbehæftede. Men det handler heller ikke kun om, at siderne skal have mange læsere: En rapport fra 2025 afdækker, hvordan Pravda-netværket med sin massive datamængde bruges til at infiltrere data i kunstig intelligens' tekstkorpus med henblik på derved at påvirke de svar, som brugerne får, når de bruger en chatbot. Ifølge rapporten har det givet effekt, idet forfatterne kunne identificere væsentlige pro-russiske narrativer i en større andel af forskellige populære værktøjer inden for kunstig intelligens (Sadeghi og Blachez, 2025).

Endelig er det værd at påpege, at påvirkningstruslen mod Danmark ikke skarpt kan afgrænses til påvirkningskampagner rettet mod en dansk målgruppe. Danske brugere på sociale medier bliver også eksponeret for påvirkningsaktiviteter rettet mod en bredere målgruppe, særligt på engelsk. Efter som påvirkningstruslen på tværs af landegrænser, giver det derfor også sig selv, at nogle af modforanstaltninger kan være i rammen af nationalstaten, mens andre skal være i rammen af f.eks. EU.

Nye cases: Pro-russisk desinformation og valg i Grønland

I det følgende afsnit ses på to desinformationscases fra januar 2025 og valget i Grønland i marts 2025. Fællesnævner for alle tre eksempler er, at de er direkte knyttet til Danmarks sikkerhedspolitiske forhold, hhv. Grønland, støtten til Ukraine og forholdet til Rusland og USA. Det er også i tråd med førnævnte vurdering fra UDSYN 2024 om, at Rusland vil kunne inddrage Danmark, Færøerne og Grønland i påvirkningskampagner, der er rettet mod et bredere vestligt publikum (Forsvarets Efterretningstjeneste, 2024: 28).

Januar 2025 bød på to eksempler på desinformation, som skabte en del mediebevågenhed. Den første historie handler om SF's folketingsmedlem Karsten Hønge, der i et falsk opslag, som skal forestille at være fra det sociale medie X, skriver, at Danmark bør bede Rusland om hjælp i den tilspidsede situation med USA om Grønland. Den første deling af det falske opslag, som TjekDet har identificeret, er fra Telegram den 10. januar 2025. TjekDet skriver, at opslaget ud over på Telegram også er blevet spredt blandt pro-russiske profiler på både Facebook, Instagram og X (TjekDet, 2025a). ”I en situation med ekstrem eskalering og spænding er vi nødt til at tage ekstreme foranstaltninger og bede om hjælp fra Rusland for at løse dette problem,” lyder det blandt andet i opslaget, som i øvrigt er skrevet på et fornuftigt dansk. Der er dog en sproglig advarselsslampe i formuleringen ”De Forenede Stater”, som jo ikke er decideret forkert. Det er bare ikke normalt dansk i opslag på sociale medier.

Det er selvfølgelig heller ikke folketingsmedlem Karsten Hønge, der har skrevet opslaget. På sin rigtige X-profil skriver Karsten Hønge den 14. januar 2025 at "der [ikke] er en snebalds chance i helvede" for, at han ville bede Rusland om nogen form for støtte (Hønge, 2025). For danske medier og danske medieforbrugere var det ikke svært at gennemskue, at der var tale om desinformation, men ifølge Karsten Hønge selv modtog han mange henvendelser fra udenlandske medier, som ønskede en kommentar (Ritzau, 2025). Det viser, at et falsk opslag, som primært ser ud til at cirkulere i pro-russiske økosystemer, lige pludselig kan have en potentiel effekt. I dette tilfælde til at give indtryk af, at der er danske folkevalgte, som er mere åbne over for Rusland.

Få dage efter Karsten Hønge-sagen var der igen en desinformationshistorie med Danmark som omdrejningspunkt. I dette tilfælde lød historien, at en dansk F-16-pilot var blevet dræbt i Ukraine. I et opslag på X den 17. januar 2025 skrev profilen 'Oscar Sørensen', der angav at være kollega og ven til den pågældende F16-pilot, at han havde modtaget besked om, at vedkommende var dræbt i Kryvyi Rih i Ukraine – byen, der i øvrigt også er præsident Zelenskyjs hjemby. Opslaget var skrevet på et pænt dansk og blev efterfølgende, særligt i løbet af lørdag den 18. januar 2025 spredt og delt af pro-russiske konti på forskellige sprog. Historien blev samme dag taget op af og i russiske medier og russiske desinformationsnetværk, herunder TASS (TASS, 2025) og RT (RT, 2025). I artiklerne henvises der til opslaget fra 'vennen', mens delingerne på X flere steder var ledsaget af en beskrivelse af, at piloten var blevet ramt af et russisk Iskander-missil efter at have afsløret sin position til en prostitueret. Søndag den 19. januar 2025 valgte Forsvarsministeriet at gå ud at dementere historien (Oien, 2025). Forsvarsministeriets hurtige afvisning af sagen indikerer, at man har taget den alvorligt. Med god grund. Både på grund af alvorligheden i den falske historie, og fordi en konkret person med navn og billede blev associeret med den falske hovedperson.

Der er ikke kun tidsmæssigt sammenfald mellem historien om Karsten Hønge og den falske F-16-pilot. Modus operandi minder også om hinanden. Begge falske opslag blev delt på dansk – men primært i pro-russiske netværk på andre sprog end dansk. Begge opslag var på relativt godt dansk. Der var ikke de sædvanlige røde flag, hvad sprog og grammatik angår. Men det ville måske heller ikke være så vigtigt, for hvis de primære målgrupper alligevel ikke var dansksprogede, ville det mindre betydning, om der var småfejl eller atypiske formuleringer. Dog er der den forskel på de to cases, at desinformationshistorien om F-16-piloten af denne artikels forfatter blev observeret i soldaternetværk, hvor den blev delt i god tro.

Op til det grønlandske parlamentsvalg i marts 2025 var der ligeledes fokus på truslen for fremmed indblanding. Med det amerikanske præsidents gentagne udmeldinger om at ønske sig Grønland underlagt USA tilsat Danmarks Radios omdiskuterede kryolitdokumentar, der blev vist på DR en måned inden valget, ville der være stof at tage fat på, hvis en fremmed magt skulle have interesse i at forsøge at påvirke valget. I den fælles trusselsvurdering, som For-

svarets Efterretningstjeneste og Politiets Efterretningstjeneste udgav den 28. februar 2025, beskrives det på følgende måde:

”Den amerikanske opmærksomhed på Grønland og spredningen af misinformation, herunder fra politikere, meningsdannere og indflydelsesrige personer fra USA, kan bruges aktivt af fremmede stater som desinformation i deres påvirkningsoperationer.”

Efter afholdelsen af valget lød vurderingen, at der ikke har været forsøg på fremmed statslig ulovlig påvirkning. Det betyder dog ikke, at der ikke har været meget misinformation. Forsvarets Efterretningstjeneste og Politiets Efterretningstjeneste formulerer det på denne måde i en evaluering (Forsvarets Efterretningstjeneste, 2025):

”FE og PET kan konstatere, at den amerikanske og internationale opmærksomhed på Grønland, og de intensiverede debatter om international sikkerhed, har bidraget til spredning af misinformation på især sociale medier, hvor der er blevet delt falske eller manipulerede oplysninger.

Der har under valgkampen været flere eksempler på falske profiler på sociale medier, herunder profiler der foregiver at være danske og grønlandske politikere. Der har også været eksempler på, at grønlandske politikere eller privatpersoners udtalelser er blevet anvendt ude af kontekst til at fremme eller forstærke bestemte synspunkter.

Denne form for misinformation kan – uanset afsender – potentielt bidrage til at polarisere debatter og kan bruges af fremmede stater som desinformation i påvirkningskampagner.”

Formuleringen herover illustrerer, hvordan mis- og desinformation kan flettes ind i hinanden, og tillige, hvordan det kan være svært at differentiere klart mellem lovlig og ulovlig påvirkning. Påvirkningen behøver heller ikke kun at komme fra statslige aktører som Rusland eller Kina, men kan også, som det indikeres i citatet ovenfor, komme fra andre NATO-lande, in casu USA.

I den forbindelse beskriver TjekDet efter valget, hvordan et mindre medie pludselig var dukket op i det grønlandske informationsmiljø kort inden valget, og hvor der var personsammenfald mellem en vært på podcasten og en ansat på det amerikanske konsulat i Nuuk (TjekDet, 2025b). Hvis man forestiller sig, at en ansat fra den russiske ambassade i København havde indtaget rollen som vært på et nyopstået medie i Nuuk kort før et valg, er det vanskeligt at forestille sig andet, end at det ville blive udlagt som forsøg på fremmed påvirkning.

Både de to desinformationscases og hele situationen om den amerikanske administrations udmeldinger og handlinger i forhold til Grønland viser, at Danmark og Kongeriget ikke bare hypotetisk, men aktuelt indgår i en større

informationskamp med elementer af de tre hovedtyper af påvirkningskampagner som præsenteret tidligere.

Imødegåelse af påvirkning fra dansk side

Danmark har ikke som sådan en national strategi til imødegåelse af fremmed påvirkning, og der er heller ikke en enkelt myndighed eller organisation, der har dette som ansvarsområde. Det betyder imidlertid ikke, at det offentlige Danmark ikke har taget initiativer: Efter det amerikanske præsidentvalg og BREXIT-afstemningen i 2016 udsendte den danske regering en valghandlingsplan i 2018 med henblik på at være forberedt til det kommende parlamentsvalg, som skulle afholdes i 2019. Valghandlingsplanen bestod af 11 punkter, herunder opgradering af efterretningstjenesterne på påvirkningsområdet, træning af politiske partier og kommunikationspersonale i bevidsthed om desinformation samt dialog mellem myndigheder og tech-virksomheder. Der blev også nedsat en taskforce, der skulle styrke myndighedernes koordinering og indsats i modpåvirkningskampagner i forbindelse med danske valghandlinger.

Flere af initiativerne er blevet permanente, inklusive den tværministerielle taskforce. Task Force Påvirknings faste medlemmer består af Justitsministeriet (formand), Udenrigsministeriet, Forsvarsministeriet, Forsvarets Efterretningstjeneste og Politiets Efterretningstjeneste samt Ministeriet for Samfundssikkerhed og Beredskab, herunder Styrelsen for Samfundssikkerhed. S sammensætningen kan imidlertid tilpasses den aktuelle situation, hvilket giver fleksibilitet. I forbindelse med valget i Grønland i marts 2025 indgik også den grønlandske regering Naalakkersuisut og Det Færøske Selvstyre (Task Force Påvirkning 2025). Taskforcens opgave er, med egne ord (ibid.):

”at koordinere indsatsen mod statslige påvirkningskampagner og sikre, at myndighederne samlet agerer effektivt og velkoordineret mod påvirkningskampagner ud fra en tværgående og helhedsorienteret tilgang, truslens karakter og omfang samt sårbarheden i samfundet. Taskforcens mandat er afgrænset til statslige påvirkningskampagner.”

Nyere erfaringer fra valg i Europa har givet flere anledninger til at gentænke, om EU er rustet til at håndtere undergravende operationer mod afholdelse af valg: Ved det rumænske præsidentvalg i efteråret 2024 sprang en pro-russisk kandidat groft sagt direkte fra TikTok og ind på en vælgermæssig førsteplads efter første runde. Efterfølgende blev valget underkendt af den rumænske forfatningsdomstol. Domstolens beslutning beroede blandt andet på rumænsk efterretningstjenestes vurdering af russisk involvering (Hansen, 2024). Ved det tyske valg til Forbundsdagen i foråret 2025 indtog Elon Musk pludselig en fremtrædende rolle til støtte for Alternative für Deutschland. Tilmed i en grad, der fik den tyske regering til at anklage ham for at forsøge at påvirke det tyske valg (Oien, 2024).

Muligvis inspireret – eller afskrækket – af dette er et flertal i Folketinget nået til enighed om et forbud mod udenlandske donationer i dansk politik. Ifølge Ritzau vil ændringen af valgloven betyde, at det både bliver forbudt for partier og kandidater at modtage donationer fra udlandet, uanset hvilket land det gælder (Berlingske, 2025). Det grønlandske parlament, Inatsisartut, hastebehandlede ligeledes en lov med et forbud mod udenlandske donationer inden valget i marts 2025 på grund af frygt for udenlandsk indblanding (ibid.).

Valghandlingsplanens initiativer tog vigtige skridt i Danmarks forsøg på at etablere en ramme for imødegåelse af påvirkning, og med de tre eksempler in mente giver det måske netop heller ikke mening at have en central enhed eller en central myndighed med ansvaret – fordi forskellige påvirkningsformer og -cases kræver forskellige svar og modforanstaltninger: I tilfældet med Karsten Hønge bistod Udenrigsministeriet. Med F-16-historien var det naturligt under Forsvarsministeriet. Valget i Grønland blev håndteret i rammen af Task Force Påvirkning. I nogle tilfælde vil indblanding i valghandlinger måske ligge naturligt hos Indenrigsministeriet. Gælder det sundhed eller vacciner, vil det selvsagt heller ikke være hverken en central enhed eller MSSB, der vil have hovedrollen, men sundhedsmyndighederne.

Det medfører så naturligt et spørgsmål, som er titlen på næste afsnit.

Hvordan kan MSSB understøtte og styrke statens krisekommunikation?

Som det foregående viser, vil det være forskellige myndigheder og resortområder, der indgår i imødegåelse og håndtering af konkrete påvirkningsaktiviteter, ligesom efterretningstjenesterne besidder kapacitet, som et ministerium ikke har. Ligeledes giver tjenesternes juridiske grundlag dem særlige beføjelser.

Imødegåelse af påvirkningstrusler er i skrivende stund ikke nævnt eksplicit i ministeriets opgaveportefølje på ministeriets hjemmeside eller i beredskabsaftalen fra januar 2015 (Ministeriet for Samfundssikkerhed og Beredskab, 2025). Imidlertid kan man læse følgende på Politiets Efterretningstjenestes hjemmeside (Politiets Efterretningstjeneste, u.å.b):

”At imødegå truslen fra påvirkningsvirksomhed handler i høj grad om at øge samfundets generelle modstandsdygtighed overfor spredningen af desinformation. I den sammenhæng har Styrelsen for Samfundssikkerhed og Beredskab (SAMSIK) bl.a. til opgave at rådgive og kommunikere til myndigheder og befolkning om trusler, der udfordrer samfundets grundlæggende funktioner. Dette indbefatter også påvirkningsvirksomhed, som fremmede stater kan anvende til at forsøge at svække et land eksempelvis ved at sprede desinformation.”

Politiets Efterretningstjenestes henvisning kan alene skyldes det faktum, at MSSB nu indgår i Task Force Påvirkning, eller det kan være, fordi dele af Center for Cybersikkerhed er flyttet fra Forsvarets Efterretningstjeneste til Styrelsen for Samfundssikkerhed. Det er ikke lykkedes denne forfatter at finde belæg for, at der er planer om yderligere initiativer på ministeriets område.

Når det gælder kommunikation som led i krisehåndtering, har MSSB en oplagt mulighed for at påtage sig en særlig rolle i forhold til statslig krisekommunikation, både i form af direkte kommunikation til borgerne og i form af rådgivning til andre myndigheder om denne kommunikation, jf. ministeriets opgaveportefølje.

Når det gælder kommunikation som led i krisehåndtering, har MSSB en oplagt mulighed for at påtage sig en særlig rolle i forhold til statslig krisekommunikation, både i form af direkte kommunikation til borgerne og i form af rådgivning til andre myndigheder om denne kommunikation

Det er dermed ikke nødvendigvis et problem, at MSSB ikke er dannet med et 'Center for Psykologisk Forsvar' i sin organisation. MSSB kan spille en central rolle i den statslige krisekommunikation ved at have kompetencer inden for strategisk kommunikation og ressourcer til at rådgive på tværs af myndighedsområder. I den borgerrettede kommunikation kan MSSB blive center for eller indgangsvinkel til viden om forskellige former for påvirkning. Det kan også gælde emner som onlinehad og ekstremisme, hvoraf det sidste allerede eksisterer i form af Center for Dokumentation og Indsats mod Ekstremisme under Udlændingestyrelsen. MSSB behøver dermed ikke nødvendigvis etablere noget selvstændigt, men kan samle eksisterende ressourcer og bidrage til kendskabet til gavn for både øvrige myndigheder og borgere. Der er nemlig mange ressourcer og initiativer forskellige steder i Danmark, men det kan være svært at skaffe sig et samlet overblik. MSSB kunne blive den offentlige myndighed, der etablerer det overblik.

Forberedt til fremtidens kriser?

I sommeren 2024 udgav Beredskabsstyrelsen pjecen 'Forberedt på kriser' – en moderne udgave af 'Hvis krigen kommer' fra 1962. 'Forberedt på kriser' blev udsendt til alle danskere i e-Boks og blev præsenteret på et pressemøde med forsvarsministeren og den daværende direktør for Beredskabsstyrelsen (TV 2, 2024). Til pressemødet fik danskerne præsenteret en række anbefalinger fra myndighederne til at kunne klare sig selv i 72 timer. Pjecen kom efter, hvad der virkede som intern uenighed i regering og ministerier om kommunikationsstrategien. Der syntes tidligere at have været et politisk forbehold over for at tale for højt om kriser for ikke at skræmme den danske befolkning. Pjecen

er dermed interessant, fordi den markerede et skifte i forhold til myndighedernes borgerrettede kommunikation.

I 2024 kunne danskerne i medierne læse om truslen fra Rusland, inklusive i form af hybridangreb i Europa. Ligeledes kunne danskerne i foråret 2024 observere, at myndigheder i landene omkring os i forskellige varianter anbefalede deres borgere at ruste sig ved f.eks. at have et lager af vand og mad. Det er imidlertid værd at bemærke, at den danske befolkning ikke virkede til at blive skræmt. En undersøgelse i efteråret 2024 viste, at en tredjedel af danskerne havde fulgt anbefalingerne og sørget for at have et hjemmeberedskab (Uldall, 2024).

Lanceringen af den konkrete pjece var et politisk signal – men hvis den også skal virke som igangsætter for det omtalte skifte i myndighedernes kommunikation, skal det følges op. Med Beredskabsstyrelsen under sig 'ejer' MSSB nu de facto ikke alene beredskabspjece, men dermed også kommunikationsopgaven med at informere og påminde danskerne om anbefalingerne. Da 'Forberedt på kriser' fortsat er relativt ny, markerer denne kommunikationsopgave også en mulighed for MSSB for at etablere sig i befolkningens bevidsthed i forhold til samfundssikkerhed og beredskab.

”Uanset hvad årsagen til en krise måtte være, kan du spille en aktiv rolle i at sikre, at du selv, din husstand og samfundet kommer godt igennem krisen.” Sådan lyder forordet i 'Forberedt på kriser', og det kan også være et bud på et strategisk narrativ, som MSSB kan gøre til sit og bruge som omdrejningspunkt for sin strategiske kommunikation.

Når krisen rammer, kan MSSB med proaktiv borgerrettet kommunikation bidrage til oplysning og dermed mindske usikkerhed i befolkningen. MSSB behøver ikke at 'eje' ansvaret for imødegåelse af des- og misinformation, men kan være en drivende kraft i rådgivningen på tværs af offentlige myndigheder og i kommunikation til befolkningen.

Enhver krise betyder, at der opstår et informationsbehov. Hvis myndighederne ikke udfylder det, er der andre, der gør. Nok så god krisekommunikation kan selvfølgelig ikke alene løse alle problemer, men kommunikation er væsentlig i krisehåndtering med henblik på at imitigere usikkerhed og uro og for at informere om, hvad borgerne skal gøre – og ikke gøre. Klar krisekommunikation er således også i sig selv et væsentligt redskab i imødegåelse af både mis- og desinformation, som trives i og næres af kriser.

Referencer

- Beredskabsstyrelsen (2024), "Forberedt på kriser", Birkerød
 Berlingske (2025), "Politisk flertal forbyder udenlandske donationer i dansk politik", Ritzau, 31. marts, www.berlingske.dk

- lingske.dk/politik/politisk-flertal-forbyder-udenland-ske-donationer-i-dansk-politik
- Bonde, Annette og Louise With (2025), "Dansk politi vil vriste sig fri af X og Elon Musk", 12. februar, <https://borsen.dk/nyheder/politik/dansk-politi-vil-vriste-sig-fri-af-x-og-elon-musk>
- European External Action Service (2025a), "3rd EEAS Report on Foreign Information Manipulation and Interference Threats, Exposing the architecture of FIMI operations", marts, Bruxelles.
- European External Action Service (2025b), "Third FIMI Report on Foreign Information Manipulation & Interference – Infographics", Bruxelles.
- Forsvarets Efterretningstjeneste (2024), "Udsyn", København
- Forsvarets Efterretningstjeneste (2025), "Ingen tegn på påvirkning af valget til Inatsisartut fra fremmede efterretningstjenester", 18. marts, www.fe-ddis.dk/da/nyheder/2025/ingen-tegn-paa-paavirkning-af-valg/
- Hansen, Oliver Boie (2024), "Politisk kaos lurar i Rumænien efter annullering af valgrunde", DR, 6. december, www.dr.dk/nyheder/udland/politisk-kaos-lurer-i-rumænien-efter-annullering-af-valgrunde
- Hønge, Karsten (2025), <https://x.com/khoenge/status/1879104240179933451> - 14. januar.
- Larsen, Esben Salling og Rasmus Dahlberg, red. (2024), *Hjemmefronten - Forsvarets nationale opgaver frem mod 2025*, København: Djøf Forlag.
- Ministeriet for Samfundssikkerhed og Beredskab (2025), "Ny aftale tager vigtige skridt mod et robust beredskab", 15. januar, <https://mssb.dk/nyheder/2025/januar/nyberedskabsaftale/>
- Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (2023), "Erfarenheter från Ukraina, Initiala lärdomar för det civila försvaret", Delredovisning av regeringsuppdrag Fö2023/01325, Stockholm
- Oien, Maria (2024), "Den tyske regering anklager Musk for at påvirke valg med 'nonsens'", TV 2, 30. december, <https://nyheder.tv2.dk/udland/2024-12-30-den-tyske-regering-anklager-musk-for-at-paavirke-valg-med-nonsens>
- Oien, Maria (2025), "Forsvarsminister afliver historie om dræbt dansk F-16 instruktør", TV 2, 19. januar, <https://nyheder.tv2.dk/politik/2025-01-19-forsvarsminister-afliver-historie-om-draebt-dansk-f-16-instruktoer>
- Politiets Efterretningstjeneste (u.å.a), "Pas på påvirkningen fra fremmede efterretningstjenester", <https://pet.dk/beskyt-din-organisation/saadan-imoedegaar-vi-den-hybrid-trussel/pas-paa-paavirkningen-fra-fremmede-efterretningstjenester>
- Politiets Efterretningstjeneste (u.å.b), "Påvirkningsvirksomhed fra fremmede stater", <https://pet.dk/ulovlig-paavirkningsvirksomhed>
- Politiets Efterretningstjeneste (2024), "Ingen systematisk og koordineret påvirkning af det danske valg til Europa-Parlamentet", 24. juni, <https://pet.dk/pet/nyhedsliste/ingen-systematisk-og-koordineret-paavirkning-af-det-danske-valg-til-europa-parlamentet>
- ning-af-det-danske-valg-til-europaparlamentet/2024/06/24
- Ritzau (2025), "Ministerium hjælper misbrugt SF'er i sag om falske opslag", <https://nyheder.tv2.dk/politik/2025-01-15-ministerium-hjaelper-misbrugt-sfer-i-sag-om-falske-opslag>
- RT (2025), "NATO F-16 pilot killed in Russian strike – TASS", 18. januar, <https://www.rt.com/russia/611145-danish-f16-instructor-killed/>
- Sadeghi, McKenzie og Isis Blachez (2025), "NewsGuard – A well-funded Moscow-based global 'news' network has infected Western artificial intelligence tools worldwide with Russian propaganda", 6. marts, <https://www.newsguardrealitycheck.com/p/a-well-funded-moscow-based-global>
- Serritzlev, Jeanette (2023), *Informationskrig – Påvirkning og propaganda i moderne krigsførelse*, København: Forlaget Samfundslitteratur
- Serritzlev, Jeanette (2024), "Russia's information influence operations in the Nordic - Baltic region: Denmark", *Russia's Information Influence Operations in the Nordic – Baltic Region*, Riga: NATO Strategic Communications Centre of Excellence.
- Task Force Påvirkning (2025), "Information om ekstern påvirkning i forbindelse med valget til Inatsisartut i 2025", <https://pet.dk/-/media/mediefiler/pet/dokumenter/analyser-og-vurderinger/information-om-ekstern-paavirkning-i-forbindelse-med-valget.pdf>
- TASS (2025), "ТАСС: датский летчик-инструктор уничтожен ракетным ударом в Кривом Роге", 18. januar, <https://tass.ru/armiya-i-opk/22914555>
- TjekDet (2021), "Hvad er misinformation, desinformation og malinformation"? www.tjekdet.dk/undervisning/hvad-er-misinformation-desinformation-og-malinformation
- TjekDet (2025a), "SF-politiker bliver misbrugt i falske, pro-russiske opslag om Grønland", 14. januar, www.tjekdet.dk/faktatjek/sf-politiker-bliver-misbrugt-i-falske-pro-russiske-opslag-om-groenland
- TjekDet (2025b), "Mystisk medie med tråde til politisk parti og ansat på USA's konsulat dukkede op ugen inden grønlandsk valg", 14. marts, www.tjekdet.dk/indsigt/mystisk-medie-med-traade-til-politisk-parti-og-ansat-paa-usas-konsulat-dukede-op-ugen
- TV 2 (2024), "Råd til danskerne i tilfælde af krig og krise", 15. juni, <https://nyheder.tv2.dk/live/samfund/2024-06-15-raad-til-danskerne-i-tilfaelde-af-krig-og-krise/pressemoeede-om-anbefalingerne>
- Uldall, Rosa (2024), "Har du heller ikke preppet? Så er du som 66 procent af danskerne", 25. november, www.dr.dk/nyheder/indland/har-du-heller-ikke-preppet-saa-er-du-som-66-procent-af-danskerne
- Watts, Clint (2022), "Russia's Propaganda & Disinformation Ecosystem - 2022 Update & New Disclosures", 15. februar, <https://clintwatts.substack.com/p/russias-propaganda-and-disinformation>